

NEVELÉSMEZŐ

NAPLO

Munkadíj árak:	
Folyóirat:	
1 évfolyam	1 500 K.
6 évfolyam	4 500 K.
9 évfolyam	9 K.
12 évfolyam	12 K.
Vidéken:	
1 évfolyam	2 K.
6 évfolyam	6 K.
9 évfolyam	12 K.
12 évfolyam	24 K.

Beszereplés és kiadványok:
Székesfehérvár 1.

Teljesítmények:
Beszereplés és kiadványok: 2-30.
Nyomda: 2-30.

Felölts szerkesztő: Hajós József.

DR. KERÉKES LAJOS BESZÉDE A VÁROSI KÖZGYŰLÉSEN. SIPOS GYULA DISZPOLGÁRRÓL.

Fajunk ősi öröksége és a történelmi helyzet kényszere folytán harcias volt minden időben.

Vitéző eleinket toporzékoló papírnak villogó karddal kezükben festi élénk a múltba szálló képzelet.

A viharos középkor tele festette színes csatáképekkel történelmünk lapjait.

Az egyik lapon látjuk a török löli ostromolt magyar várat, amint Isten segíts kiáltással kirohan kapuján a maroknyi hős csapat, hogy ezer halált osztva semmisüljön meg az ellenesége áradatában.

Egy másik lapon szemünk elé tűnnek a nagy Rákóczi derék kurucok, amint rajta-rajta kiáltással kergetik a labancokat maguk előtt. A középkor harci zajának utolsó mélybűm akkordja volt a nagy fejedelm elbujdosása.

A foltogató-önkénti uralommal folytatott másfél évszázados vívódás után 1848—49 ben újabb kiáltással a fájdalom csak rövid időre az égen átrohanó meteorhoz hasonlítva a magyar vitézség, harci dicsőség vakító fénye.

Utána jött ismét az önkényuralomnak békával ránk kényszerített halotti csendje, majd 1867. után jöttek a hajnali napsugárként, új életre kelt magyar alkotmányának valódi hősei, a vitézek.

A kardból és a békából, szurony és rabláncból acéltoll, jászó és kalapács lett.

Az új nemzedéknek jobbjai hős seiket s a nemzeti hűségüket, nem a harmezőkön, hanem az ifjú erőtől dicsőséget kaptak.

ennek építő munkáiban keresik. Ugy látszik, mintha kitöröltek volna lelkünkben a vérzőnős múltunknak emlékeit.

Béke és polgári munka lett a kornak jelszava.

És a haza békéje felett féltük nyen öröködt a nemzet és király.

Sajnos a XX. ik század második évtizede újabb vihart megelőző évszázad jövő levozójával, nyugtalanító érzésével közönlősít reánk. Mindig sötétebb feltek tolokunk politikai szemhatárunk elé s a nemzetnek mélyebben látó elméi meg-megborongó aggodalom néztek az elborult jövőt.

Habár Európa keletén és nyugatán a feszültség már alig volt elviselhető s az alig fellegyerkezett béke mélyen bevágott nem zettünk husába, védtek a békét s vele az emberiség kulturáját s létét az utolsó pillanatig.

Minden hiába volt. Fegyvert nyomolt kezünkbe a

történelmi végzet: 1914. év nyarán láttuk, hogy kész az akna állami lényünk alatt s csak felbujogott bérencnek gyujtó kancócára vár.

Nemzeti becsület kérdése is volt, hogy a vakmerő kihívással arcunkba dobott keztyűt felvegyük. Éreztük, hogy a békéhez ragaszkodás elnéző türelme holnap már a nemzeti halált jelentő gyávaság bűnévé süllyed.

És áldások érte a magyarok Istene — máról holnapra harcos nemzet lettünk megint.

A néplétek mélyén, milliók szívében ősi faji erők jöttek vihangyorsan újra mozgásba.

Kigyult az ősi szent bagyomások tűze a harában mindenütt. Lángoló lelkesedés kohójává lett az ország; és felhangzott a szentséges jelszó: meghalunk a hazáért ha kell.

Ha majd újra ránk köszöntenek a béke és nyugalom napjai, a történelmi elmélyedő áhítattal fogja megőrizni azt a magasztos hitet, fenséges áldozatkészséget, amellyel nemzetünk visszafojtva a könnyek árját, elnyomva a fájdalom szavát, zugolódás nélkül adta oda a százezerk életét, hogy megmentse a hazát, trónt és a monarchiát s csüggedés nélkül küzdött tovább, ha új meg új ellenséges milliókat küldött a végzet élére.

Ezekben az örökség napokban kapcsolódott be Székesfehérvár élébe márkoslavi Sipos Gyula neve. — Az ősi magyar szokásokhoz hűen ragaszkodó szíves sárja, 1914. év ősrén mint alezredes került a 17. honvéd gyalogezred élére.

Azóta megszakítás nélkül annak parancsnoka. Vitéz és hősiesség magatartásáért, úgy ezredének kiváló vezetéséért a kitüntetések egész sorozatát kapta.

Két Signum Laudis, a III. o. kat. érdemkereszt, a vaskorona-rend III. osztálya, a Lipóirend lovagkeresztje, a vaskorona II. osztálya, a német vaskereszt mind mind az ő dicsőséges pályatársának emlékkövei.

Öfelsége a Király egy ízben dicsőró szavakkal illette a 17 es honvédek kitűnő és példás vezetéséért.

Ha semmisen kötné őt hozzánk azonkívül, hogy nemzetünk legnagyobb történelmi válságában fényes katonai erényeivel a hadi kötelességeinek önfeláldozó teljesítésével az elsők közt, hősök közt is kitűnt, akkor is nagyra becsüléssel hajolnánk meg a

haza szolgálatában szerzett érdemei előtt.

Aronban ő még ezenfelül igen közel, valósággal benső lelki rokonságra jutott a város közönségéhez, mint az évtizedek óta itt állomásozó és innen távozó 17 ik honvéd gyalogezrednek, a mi házi ezredünknek parancsnoka. Szíves viszonyban voltunk mi a 17 es honvédekkel a béke napjaiban is, de ennek a fontosabb vonatkozásokat nélkülözve, inkább csak becéső kifejezésnek „a mi házi ezredünk“ mélységét és jelentőségét és fájdalmas tragikumában is felemelő, örök értékű tartalmát a háború adott.

Amióta az első menetoszadok zászlóit felvirágoztuk és lángoló lelkesedéssel, de hiába tagadnánk: könnyes szemekkel eleresztettük őket a halál és dicsőség mezéjére azóta immár három és fél éve a 17. honvéd gyalogezrednek jó és balsorsa, hősi viaskodása, szenvedése, vere hullása nap nap után a szívünkbe márkol s nap nap után ott van a lelkünk, az imádságunk s minden gondolatunk.

A dicsőségnek katonai sirokkal sártn szegélyezett útja, amelyet az erred, hogy többet ne mondjak, az olasz fronton bejárt: Doberdo San Michele, San Martino, San Gabriele: hosszú időre ragyogó fényes, de — sajnos — családra vigasztalan gyászt hozó, szívvel facsoró emlék maradt városunk életében.

Ezekben a féltő gondokkal, ten gennyi aggodással terhes években, ezekben a szomorú és mégis felemelő, örökség háborús emlékekbe vésődött bele minden időkre, kitörölhetetlenül: márkos falvi Sipos Gyula neve.

A háború első hónapjaiban a 17. honvéd gyalogezred löbbszóró és súlyos vérkeresztsége da csa — mintha valami balvégzet áldozta volna: egyetlen babérlével alig tudott szerezni a dicsőség koszorújához.

Az attól a naptól kezdve, hogy Sipos Gyula lett a parancsnoka, gyorsan kitűrdőtte magát a névtelenség homályából, elismerést — elismerésre halmozott s ma büszkeséggel tekint reá Székesfehérvár, mint a monarchia egyik legelső ezredére.

A mi véreink, a mi fiaink a magyar népleleknek értékes erőivel indultak a hadak útjára s ez az értékes emberanyag máiót kezükbe került.

Sipos Gyula ezredesnek kimagasló jellem, kiváló katonai szak tudása, lángoló hazaszeretete, izzó fajú erése nagyban hozzájárult, hogy a mi véreink a lövészárkokban vitéz, bátor katonák, esziggedést nem ismerő, szívósan kitartással küzdő harcosok és dicsőséggel koszorúzott hősök lettek.

De annak a tüneményes befolyásnak, amelyet a katonáira gyakorol, a varázsvesszeje — bizonyára — az ő mélyessége ember-szeretele és bajlárissága.

Nem tartozik azok közé, akik állásuk-magasaláról mint megközelíthetetlen bálványosolopról tekintenek le alantasaikra.

Mint bűsleges bajlársgyűlő van velük a veszélyek közepete s mint szerető apa, jószágos, meleg érdeklődésével szüntelenül mellettük áll a küzdelem és szenvedések nehéz óraiban. A háború kegyetlen, emberirtó mérkőzés; de jól esik lelkünknek az a tudat, hogy a mi véreink életével nem úgy könnyelmű játékot a parancsnok és senkit fel nem áldoz közölük magasabb célok kényszerén kívül.

Nemes szívének, katonái iránti szeretetének legszebb megnyilatkozása, hogy átírja, megosztja velük a gondokat, amelyek szívükre nehezdednek ilthonmaradt szereteleik bizonytalan sorsa miatt.

Összegyűjti kinn a harcra em tetemes összegekké s félretehető filléreiket s elküldi haza a se gelyre szorulóknak; de ilthon is minden eszközt megragad, hogy szeretteit katonái — hozzátartozóit segítse, gyámolítsa.

Bizonyára bűslegesen kérde-melte, hogy a katonái rajongó szeretelel veszik körül s végtelen ragaszkodással emlegetik nevét.

M. Sipos Gyula és a székesfehérvári 17. h gy. ezred egyet olvad dicsőséges fogalommal a világháború történetében.

Szab. kir. városunk közönsége sohasem késett kifejezést adni tisztelet, becsülés és szeretelel nek iránt, akiket erre meggyőződés és szívve szerint érdemeikkel itél.

A városi élet régi hagyománya szerint pedig a diszpolgárrá választás ennek a legméltóságosabb tanúságélele; mert a polgárság ezzel tiszteletben önmaga fölé emeli s ragyogó példát az utódok elé állítja azt, akik szeretével illetni és haláljával, becsülésével kitüntetni kívánják.

A város polgármestere és felfüggesztésén lelkimegyőződésével vezelve javasolja, hogy a törvényhatósági bizottság Méltóságos Sipos Gyula honvédezredes urat Székesfehérvár szab. kir. város diszpolgárává közlekedéssel válassza meg s adjon ugyanakkor kifejezést halála, szeretele és nagybecsülésének a 17. honvéd gyalogezred vitéz, bátor tisztikara és legény-sége iránt.

Mind Ezeket jegyzőkönyvében örökítse meg s az erről szóló diszpolgári oklevelet és jegyzőkönyvi kivonatot alkalmas módon kézbesítse.

A többtermelés és az iskola.

A vallás és közoktatásügyi miniszter minap kiadott rendeleteivel az elemi népiskolai és tanítóképzőintézeti gazdasági oktatást módosította, amennyiben az elemi népiskolában is rendszeres tárggyá tette a gazdaságtant, amelyet gyakorlati módon fogják tanítani. Külön rendelettel gondoskodik a miniszter arról, hogy valamennyi iskolát meg kellőképpen gyakorló területtel is ellássák: Ezzel valamennyi társadalmi osztály gyermeke számára kötelezővé lett a gazdasági ismeretek elemeinek megszerzése és egy lépés történt a munkaiskola felé. A tanítóképzőintézetekben eddig a kertészeti oktatás volt előtérben, ezután a mezőgazdasági lesz az alap.

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Nagy István dr. tart. főhadnagy, Baliz József, Szabó István, Lacheta Béla hadnagyok dícsérelt elismert fés, Bóka István tizedes, Michl Márton népfelkeltő, első osztályú ezüst vitézségi érmet, Somodi János tizedes, Pap Károly őrvezető második oszt. ezüst vitézségi érmet, Döme István hadapródjelölt őrmester, Horváth István századosvezető, Tóth András tizedes, Acs János, Ikbó Péter, Takács János, Maxim Traján őrvezető, Molnár József, Neuberger János honvédek első oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak.

— **Jubileum.** Szolovits István nagykereskedő postamester január hó 29-én töltötte be szolgálatának negyvenedik évét. A jubiléum hivatalnokot ez alkalommal sokan üdvözölték.

— **Az iskolák megnyitása.** A szénbányára való tekintettel tudvalevően úgy a kőszep, mint az elemi iskolákat miniszteri rendelettel február 4-ig bezáratták. Az előadások az összes tanintézetekben hétfőn, február 4-én újra megkezdődnek.

— **Trockij elnyújtja a békétárgyalásokat.** A Socialdemokraták azt ajánlja a bolsevikieknek, ne nyújtsák ok nélkül a békétárgyalásokat, majd így folytatja: A bolsevikiek úgy jutottak hatalomra, hogy az orosz nép a békét kívánta és Kerekskiben csatlódott. A bolsevikiek megkötötték a fegyverszünetet, úgy látszik azonban, hogy főképpen Trockij szeretné a békétárgyalásokat elnyújtani abban a reményben, hogy az egész világon társadalmi forradalom tör ki és megteremti a szociális világbékét. Ez vesszedelmes ábrándozás, vagy vesszedelmes tal-

tika. A becsüleles orosz és német békés hajlandóság megteremtheti Breszt-Litovszkban a hódítás és kártalanítás nélkül való békét a népek örendelkezési jogának alapján, aminek szükségképpen a világbéke lenne a következménye, de nem szociálista béke: Ez csak képzeltetés. A világ ma még nem szociálista s egy-kettőre nem is válik ázzá. A demokratikus békét kívánó népek remélik, hogy a békétárgyalásoknak több eredménye lesz, mint néhány nagy szerű beszéd és méternyi hosszúságú táviratok.

— **Martokány Endrének halála.** Csenedesen, szinte észrevétlenül — amilyen az élete volt — távozott az élők közül a napokban egy kedves, fiatal asszony, Martokány Endrének szül. Maron Mariska. Csak kevesen tudják, hogy a fiatal asszony egyike volt a legeszegecsőknek azok között, akik önként állottak be a háborús szolgálatba. Ki akarta venni részét ő is abból a nagy bajból, amely a világháborúval szakadt az emberiségre. Két esztendőig volt a Deák Ferenc utcai Hadikórház három szobájának dédelgetett Mariskája. Igen ideális ápolóné volt. Fáradhatatlan és mindig derűll. A beteget megértően ápolta, puha keze simogatását sok száz beteg fogja még soká' áldani. Erről a szerény fiatal asszonyról elmondhatjuk, ha rövidre szabta is a Gondviselés életét a földön, a lelkekben annál tovább fog élni em' ékezele. (L. n.)

— **A gyengeelműek és gyengehelségűek felvétele.** A Boros-jenői (Aradm.) gyógypedagógiai nevelő és foglalkoztató állami intézetben az 1818—19. tanévre több gyengeelműt és gyengehelségűt növendék vételik fel. A szegénysorsuak ingyenes elhelyezést nyernek. Prospektust ingyen küld az intézet igazgatósága.

— **Adományok.** A Hadszegélyző tea esélyére ma a következő adományok folytak be: Braun Adolf dr. Budapest 100 K, Szávózd Anca 200 K, Reich Miklós és neje 100 K és 3 nyul, Reich Alfréd 2 nyul, Streit Ferenc kanonok 40 K.

— **Megállapítják az árakat.** A kormány az árak megelékezésére meg fogja alakítani az ország egész területén az ármegállapító bizottságokat, amelyek egységes árak alapján fogják a közszükségleti cikkek árát meghatározni. Ez a intézkedés már a legközelebbi időben megtörténik és részben a már érvényben levő, de még végre nem hajtott, részben pedig most kibocsátandó új rendelet alapján fog megtörténni. A kormány a legszigorubb megtorló intézkedésekkel akar az ármegállapító bizottságok határozatainak érvényt szerezni és abban bizakodik, hogy a mai uzsoraárakat megfelelő szigorral lényegesen le lehet szorítani.

— **Közönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik drága halottunk: Martokány Endrének, Maron Mariska temetésén megjelentek vagy ravalatára koszorút helyeztek, akár

másképpen iparkodtak enyhíteni nagy fájdalomukat, hálás köszönetünk nyilváníljuk. A gyászoló család.

— **Köhögés ellen kitűnően bevált báziszer a Störk-pasztila.** Egy doboz ára 1 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly királyi léri gyógyszerüzében.

— **Szeptó, májfoit pórsenés arctólállanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Lakteine), mely párszori használat után az arcot bárszonsimává és hóhéhré teszi. Egy kis tégely 1.50 K. Nagytegyel 3 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerüzében.**

Mozi.

— **Az Apolló igazgatósága közli:**
A fekete gyémántok II. részét Pénteken, szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló színház. A gyönyörű Jókai film a magyar kinematográfia mesterműve. Pénteken délután fél 4 órakor ifjúsági előadás. Pétketen meg két előadás 6 és fél 9 órakor. Szombaton és vasárnap négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor.

— **Az Uránia igazgatósága közli:**
Magda Sonja „Az élet éjszakájában” általános fellátást kellett a művésznő, Ismét egy remek drámában fogja nagy tudását bemutatni. „A halott vallomása” a címe ennek a mélységes 5 felvonásos filmnek, melynek finomabb és megváltozott eddig nem láttunk. Egy mindenkielőt elhagyott árvalány szomorú sorsa tárul itt elénk a maga rideg valóságával. Kizárólagos joggal január 31 és február 1—2. napján bemutatja az Uránia színház. Szombaton Gy. B. A. ünnepén 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Hirdetés.

— **Kézírt, megnevezett kereskedőket felhívjuk, hogy február havi szappan utalványaikort haladéktalanul jelentkezzenek a közlélmézési hivatalban és tudomásukra adjuk, hogy a szappan csak február havi jegy elismében szolgáltatható ki.**

— **Azany Gyula 2 láda, Brunner József 2 láda, Blum Mihály 2 láda, Deutsch Aladár 2 láda, Endrődi Beúti 2 láda, Fischbein Mari 2 láda, Galler Magdolna 2 láda, Hermann Mihály 2 láda, Heller Edéné 2 láda, Krausz Lajos 2 láda, Krausz Adolf Fiai 2 láda, Klein Gyula 2 láda, Korai Artur 2 láda, Krausz Miksa 2 láda, Lövinger Gyuláné 2 láda, Menyasz József 2 láda, Pemmer József 2 láda, Renner Istvánó 2 láda, Sipos Ernő 2 láda, Sándorovits Izidor 2 láda, Szatmáry Aladár 2 láda, Weisz Jenő 2 láda, Szigethy Testvérek 2 láda, Tóth Miksa 2 láda, 17. honv. gy. orend 2 láda, Tiszteletők szöv. 4 láda, Mosodások 2 láda.**

Szfehérvár, 1918. évi jan. 30.

KÖZÉLMEZÉSI
HIVATAL.

APRÓNIRDETESEK

Tanulóknak ügyes fiu felvétetik, Gebauer Testvérek csemegeüzletében, Kossuth utca.

Béjáróleány azonnal felvétetik, Rotter dohánytörszédéjében, Kossuth-utca.

Egy tanuló és egy mindenek felvétetik, Fábán Ferencnél, Nádor utca.

Ház és szőlő eladás. Jókai-utca 4. szám alatti ház kerttel és Gebhardt dűlőben levő szőlőszabadkéből eladó. Érdeklődni lehet, Hübner Imre rendőrbiztos urnát.

Keresek egy 14 vagy 15 éves leányt felszolgáló leánynak és egy fiut pincér tanulóknak azonnal belépésre. Rédei vendéglős, Kossuth-utca 14.

Lakást 1 vagy 2 szobást keres 3 tagu család; ajánlatok: Nembaner déli vasut mérnök osztály, vagy Baros utca 12.

Melőlőbbre keresünk egy bérházat több lakással lehetőleg vasúthoz közel. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

Szeder utca 1. számú ház kerttel együtt május elsejére kiadó. Tudakozódni ugyanott.

Börgyár-dűlő 4. szám alatt egy két éves tenyész biká eladó.

Ügyes varróleányokat és tanuló lányt felveszek. Resánszky Zsófia női divatterme, Ily Miklós u. 10.

Könyvelőt keres a Szekesfehérvári Szeszilőző Szövetkezet. Hölgyek is pályázhatnak. A jelentkezők keressék fel Karl István szövetkezeti elnököt. (Nádor u. 37.)

Szeder utca 14. számú ház szabadkézből eladó.

Uránia-színház

Csütörtök, péntek, szombat, január 31-én és február 2-án:

MAGDA SOMJA
főszereplésével:

A halott levelei

Filmattrakció dráma 5 felv.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

RENDEK HELYÁRAK.

Apolló-színház.

Szerdán, csütörtökön, január hó 30 és 31-én:

Lavinomlás.

Szerelmi történet 4 felv.
Főszereplő: Hella Moja.

Akik kétszer halnak meg.
Bűnügyi dráma 3 felv.
Főszereplő: Alwin Neuss.

Előadások 6 és fél 9 órakor.

— Rendes helyárak. —

Uránia-színház

Csütörtök, péntek és szombati szentáció

Halott vallomása

Egy árvalány szomorú története 5 felvonásban.

Magda Sonja a főszerepben.

Szombaton 4 előadás 3, 5, 7, és 9 kor.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Szekesfehérvár.